

Fietsroutes en schone lucht?

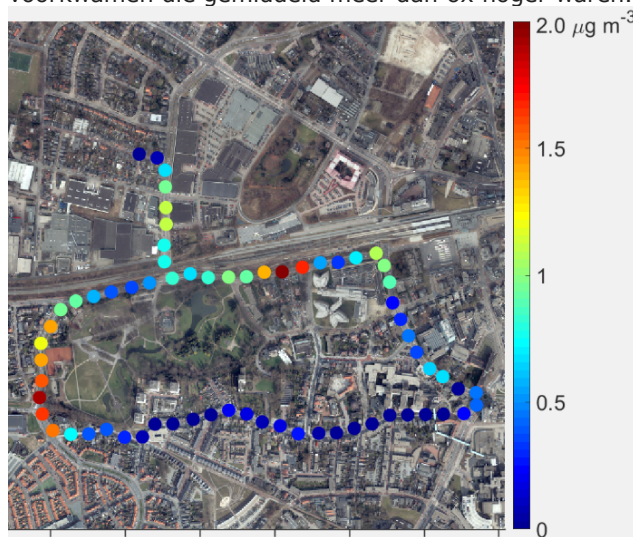
Fietsen is gezond, maar door de ongunstige ligging van fietsroutes langs drukke wegen krijgen fietsers veel luchtvervuiling van het verkeer binnen. Dat wordt alleen maar erger tijdens spijstijden. Fietsers ademen ook 2 tot 5x sneller dan een gemotoriseerde verkeersdeelnemer en krijgen daardoor meer luchtvervuiling binnen. Een deel van die vervuiling is reukloos en onzichtbaar maar zeer ongezond omdat het diep in de longen doordringt. De luchtvervuiling die uit vaste deeltjes bestaat wordt fijnstof genoemd, waarvan roet een onderdeel is. Veel roet betekent ook dat er veel ultrafijn stof in de lucht zit.

Het meetstation Winkelhorst van het RIVM geeft meestal geruststellende lage stedelijke achtergrondconcentraties, maar dat is niet zo verwonderlijk want het staat ver weg van een grote bron van fijnstof: de drukke wegen. Als fietser moet je meestal fietsroutes volgen langs drukke verkeersaders, dus de blootstelling kan daardoor veel hoger uitvallen dan gezond is. Gelukkig denkt de gemeente Enschede mee en treft nu al maatregelen om het fietsen aangenamer en veiliger te maken. Enschede ontwikkelt zich als fietsstad en ontwikkelde al alternatieve routes die verder van drukke wegen liggen. Hoe succesvol is dit beleid?

Paul Rebers en Wim Lentink, bezorgde burgers uit Enschede, besloten om de luchtkwaliteit zelf te gaan meten met nauwkeurige roetmeters beschikbaar gesteld door Wageningen Universiteit.

Afgelopen zomer werd gedurende een aantal dagen langs enkele vaste routes gefietst, met de roetmeters in een rugzak met de luchtinlaat op neushoogte. De routes werden verschillende keren herhaald om een goed beeld te krijgen van de vervuilingsgraad. Aan vrijwilligers geen gebrek, en zelfs een aantal raadsleden heeft meegefietst.

Luchtkwaliteit-deskundige Bert Heusinkveld van Wageningen Universiteit heeft de vele metingen uitgewerkt met interessante resultaten. Hierbij alvast wat hoogtepunten. De metingen verricht op 1 juni 2017 tussen 15-18 u zijn illustratief voor de blootstelling langs drukke wegen zoals de Parkweg. Tijdens die meetperiode was het rustig zomerweer en werd op het RIVM station Winkelhorst een concentratie gemeten van $0.3 \mu\text{g m}^{-3}$. De kaart met fietsmetingen toont de gemiddelde concentraties langs de route, waarbij een blauw bolletje een lage en rood bolletje een hoge vervuilingsgraad aangeeft. Zo zie je dat de Parkweg een veel hogere luchtverontreiniging heeft dan een verkeersarme route zoals de Emmastraat. De luchtvervuiling langs het deel van de fietsroute zonder de rustige Emmastraat bleek 3x sterker te zijn dan wat gemeten werd op het RIVM station, waarbij met name langs de drukke Parkweg concentraties voorkwamen die gemiddeld meer dan 6x hoger waren.

Kaartje: Fietsroute gereden met meetfietsen, bolletjes tonen de gemiddelde gemeten concentratie roet ($\mu\text{g m}^{-3}$) op 1 juni 2017 tussen 15 en 18 uur (RIVM stedelijk achtergrond station Winkelhorst gaf $0.3 \mu\text{g m}^{-3}$).

De drukke singels blijken dus ongezond voor de fietsers. Ongezond want er is geen veilige ondergrens voor fijnstof. Gelukkig werkt de gemeente aan vrij liggende fietsroutes zoals de F35. De F35 is ook onderzocht en gaf een vergelijkbaar beeld als de Emmastraat. Deze route werd nog aantrekkelijker na het afscheid van de dieseltrein. Een goede ontwikkeling dus om fietsroutes meer te ontkoppelen van drukke verkeersaders.